

MISAL JURJA TOPUSKOGA, stranica. Zagreb, Metropolitanska knjižnica

muzeja u Varaždinu (1960–65) i Pokrajinskoga muzeja u Ptuju (1965–70), te konzervatorica u Regionalnom (1970–72) i Republičkom zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu (1972–79). Istražuje umj. prošlost Varaždina, umjetni obrt u SZ Hrvatskoj i Štajerskoj, urbanistički R. MIŠČEVIĆ, stambeno-poslovna zgrada u bloku Centar u Osijeku

razvoj Varaždina i Ludbrega, te fortifikacije Osijeka i Slavonskog Broda. Potom se bavi crkv. baroknim slikarstvom u SZ Hrvatskoj i Štajerskoj.

BIBL.: Neki novi podaci o ptujskim baroknim slikarima i njihovom djelovanju u Hrvatskoj, Ptujski zbornik (Maribor), 1975, 4; Prilog dokumentaciji o građevnoj povijesti osječke tvrde na prijelazu 17. u 18. stoljeće, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1979, 4–5; Slikarstvo lepoglavskih pavlina, Kaj, 1979, 4; Ivan Krstitelj Ranger i pavlinsko slikarstvo, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244–1786, Zagreb 1989; Skica za pavlinsku ikonografiju, ibid.; Crkveno slikarstvo u kontinentalnoj Hrvatskoj na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, Peristil, 1989, 31–32; Zidne slike u »Kabinetu« dvorca Miljana, u knjizi: S. Novak i M. Mirković, Dvorac Miljana, Zagreb 1992; Franjevci i likovna umjetnost u kontinentalnom dijelu Hrvatske, u knjizi: Franjevci hrvatske provincije Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb 1992. T. Pl.

MIRKOVIĆ, Miroslav, zidar u Dubrovniku (XV. st.). Obvezao se 1402. sagraditi crkvu sa zvonikom na preslicu za benediktinski samostan Sv. Marije od Anđela; 1412. sagradio je pročelje kuće s dvojim vratima i prozorima Stanuli, ženi Krankovoj, a 1413. spominje se kao vlasnik broda.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 54, 59, 93.

MIRNIK, Ivan, arheolog (Zagreb, 20. XI. 1942). Studirao arheologiju na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, doktorirao u Londonu s tezom *Coin Hoards on the Territory of Modern Yugoslavia*. Od 1970. arheolog konzervator u Republičkome zavodu za zaštitu spomenika kulture, od 1973. u Arheološkome muzeju u Zagrebu. Bavi se uglavnom numizmatikom.

BIBL.: Istraživanja prethistorijskih tumula u Kaptolu kraj Slavonske Požege, VJAM, 1971 (s V. Vejvoda); Castrum Medved, pregled topografskog stanja grada, Peristil, 1971–72, 14–15; Pre-Roman Coinage on the Territory of Modern Yugoslavia, Bulletin, Institute of Archaeology (London), 1976, 13 (sa Z. Dukat); Skupni nalazi novca u sjevernoj Hrvatskoj, u knjizi: Arheološka istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, Zagreb 1978 (sa Z. Dukat); Coin Hoards in Yugoslavia, British Archaeological Reports, International Series (London), 1981, 95; Circulation of North African etc. currency in Illyricum, Arheološki vestnik (Ljubljana), 1987, 38; Circulation of Venetian Money in what used to be the Kingdom of Croatia and Slavonia, Rivista italiana di numismatica e scienza affini (Milano), 1988, 90; Skupni nalazi novca iz Hrvatske IX. Skupni nalaz Heraklijevih zlatnika iz Zrmanje, VJAM 1990. B. Čk.

MIRONOVIĆ GOLOVČENKO, Sergej, karikaturist (Irkutsk, 28. XI. 1898 – Zagreb, 9. XI. 1937). Od 1923. studirao slikarstvo na Akademiji u Zagrebu (T. Krizman, V. Becić), ali već od 1922. objavljuje karikature u »Koprivama«, prema tekstovima I. Pasarića. U dječjoj rubrici »Kopriva« uvodio je stripove (*Maks i Maksić*). Pisao je i ilustrirao novele surađujući u »Novostima«, »Riječi«, »Peckalu«, »Kulisi«, »Vremenu« i »Ošišanome ježu«, a karikature su mu objavljivale i strani listovi (»The Patriot«, »Humor«, »Figaro«). Njegove karikature, pretežno socijalne i političke tematike, odlikuju se sigurnim i sugestivnim crtežom.

LIT.: J. Draganić, Karikaturista Sergij Mironović, Novosti, 1932, 193. – S. Vereš, 3001 karikatura Sergija Mironovića, Kopriva, 1932, 30. – N. Smolčić, Umro je Sergej Mironović-Golovčenko, Novosti, 1937, 311. – D. Horvatić, Ples smrti – Antologija hrvatskog likovnog humora, Zagreb 1975. D. Hč.

MIROSLAVLJEVIĆ, Vladimir, arheolog (Zemun, 12. I. 1908 – Zagreb, 24. III. 1975). Studirao slikarstvo i primijenjenu umjetnost u Pragu i Parizu, filozofiju, književnost i arheologiju u Zagrebu. Bavio se slikarstvom, scenografijom, dizajnom i opremom knjiga. Od 1945. predaje na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, od 1957. radi u Arheološkome zavodu istoga fakulteta. Vodio arheol. istraživanja na kvamerskim otocima i S primorju (Jami na Sredi, Vela spilja, Vlaška peč).

BIBL.: *Impressio-cardium keramika na otocima Cresu, Lošinj i Krku*, Arheološki radovi i rasprave, II, Zagreb 1962; *Listolika kameno oruđe iz spilje »Jami na Sredi« na otoku Cresu*, ibid., IV – V, Zagreb 1967; *Vela spilja, prethistorijsko nalazište na otoku Lošinj*, ibid., VI, Zagreb 1968; *Gradine i gradinski sistemi u prethistorijsko i protohistorijsko doba*, ibid., VII, Zagreb 1974. B. Čk.

MISAL DOMINIKÀ KÀLMÀNCSECHIJA, iluminirani rukopis iz XV. st. (Metropolitanska knjižnica u Zagrebu, RK 355). Iluminacija je izvedena u minijatorskoj radionici na dvoru kralja Matijaša Korvina u Budimu 1481–83. Bogate renesansne dekoracije odaju sve značajke te radionice: utjecaje milanske i ferrarske škole miješane s različitim predlošcima i grubim naturalizmom. Ističu se minijature *Raspeće*, *Misericordia* i Sv. Trojstvo, prikazano kao glava s tri lica.

LIT.: D. Kniewald, Misal Dominika Kálmáncsechi (†1503) i zagrebačkog biskupa Osvalda (†1499), ČHP, 1943, 1–2. R.

MISAL JURJA TOPUSKOGA (DE TOPUSKO), iluminirani rukopis (Metropolitanska knjižnica zagrebačke katedrale, RK 354). Pisan u Zagrebu oko 1495. za topuskoga opata Jurja. Iluminiran u dva navrata: u Zagrebu 1495–98. i Budimu za vrijeme biskupa Šimuna Erdődyja (1519–26). U Zagrebu je sedamnaest listova ilustrirao i mnoge listove iluminirao zagrebački građanin *Ioanes-Hans pictor Almanus* (potpis na

dva mjesta) u duhu njem. gotike. U Budimu su nastale renesansne minijature (35 listova), od kojih se neke dovode u vezu s mladenačkim stvaralaštvom J. Klovića (boravi u Budimu 1524–26). — Korice su prekrivene srebrnim baroknim okovom s pozlaćenim medaljonima svetaca i grbom biskupa Mikulića (1688–94).

LIT.: D. Kniewald, Misal čazmanskog prepošta Jurja de Topusko i zagrebačkog biskupa Šimuna Erdődyja, Rad JAZU, 1940, 268. — Minijatura u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1964. — M. Cionini-Visani, Julije Klović, Zagreb 1977, str. 13, 22, 80. — Riznica zagrebačke katedrale (katalog), Zagreb 1983. — A. Badurina, Minijature u Hrvatskoj, u knjizi: Minijatura, Umjetnost na tlu Jugoslavije, Beograd–Zagreb–Mostar, 1983. R.

MISAL TROGIRSKIH KANONIKA (*Missale Canonorum Traguriensium*), iluminirani rukopis iz 1394 (?), u riznici katedrale u Trogiru. Od 37 inicijala 12 prikazuje Kristov život. Osim njih, u Misalu je i slika *Raspeća* na zlatnoj pozadini (uz Krista na križu Bl. Dj. Marija i Sv. Ivan); ta minijatura kao i inicijali stilski su bliski bolonjskoj minijatorskoj školi XIV. st.

LIT.: Minijatura u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1964.

A. Bad.

MISERA, Edmund, slikar amater (Brno, 24. X. 1848 — Beč, 23. IX. 1935). Austr. časnik, službovao u Mostaru 1879–83. Slikao u akvarelu, preciznim crtežom, predjele i građevine u Dalmaciji (slapovi Krke, samostan Visovac, utvrde Dubrovnika, Stona, Hvara i Trogira, Zadar, Split, Knin, ruševine u Solinu) i Boki kotorskoj (manastir Savina, Kotor, Crkvice). Ti akvareli imaju pretežno dokumentarnu vrijednost.

LIT.: M. Schneider, Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940 (katalog), Zagreb 1977. R.

MIŠ, Jelka, skupljačica folk. tkanina (Dubrovnik, 2. X. 1875 — 8. II. 1956). Učiteljica u okolici Dubrovnika i u Konavlima. Skupljala je uzorke konavoskoga veza, poprsnice i orukavlja, a svoju bogatu zbirku ostavila Dubrovačkome muzeju. Osnovala u Cavtatu Veziličku udrugu, koja je kao Vezilička škola 1921–45. odgajala vezilje konavoskoga veza i znatno pridonijela održavanju folk. baštine Konavala.

LIT.: K. Bene-Bošković, Konavoski vez u prošlosti i danas, Konavoski zbornik, 1982, 1. R.

MISČEVIĆ, Radovan, arhitekt i urbanist (Andrijević, 9. XII. 1925). Diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1953, doktorirao na Arhitektonskome fakultetu u Beogradu 1978 (*Procesi i planiranje urbane transformacije metropolitanskih aglomeracija s primjenom na situaciju grada Zagreba*). U Urbanističkom institutu Hrvatske izradio je niz prostornih planova (općine Osijek, Vukovar, zagrebačka regija), urbanističkih planova (Osijek, Vukovar, Pula, Conakry u Gvineji), planova turističkoga razvitka (Slavonija, općina Pula), planova rekonstrukcije i revitalizacije (osječka Tvrd, prostor Arene u Puli) i središnjih gradskih prostora (centar Zagreba, »Novi Vukovar« u Vukovaru, Trg A. Starčevića, »Veruda« u Puli, »Mađari« i »Kamenik« u Skoplju, Mukinje na Plitvicama). Realizirao je veći broj stambenih i javnih zgrada (poljoprivredna banka, stambeno-poslovna zgrada u bloku Centar, trgovački centar na Trgu A. Starčevića — sve u Osijeku; stambene zgrade u Puli i Nazorovoj ul. u Zagrebu). Sudjelovao je na natječajima za hotele u Ogulinu, Topuskome i Zagrebu, stambeni blok III u Novom Beogradu, Trg Revolucije u Ljubljani, Split III, centralno gradsko područje Vukovara; za uređenje Trga bana Josipa Jelačića, središnjih gradskih područja Trnja te Donjega grada — sve u Zagrebu. S K. Tangeom dijeli I. nagradu na međunarodnom natječaju za centar Skoplja (s F. Wenzlerom).

BIBL.: Arhitekt Radovan Mišćević, Urbanizam, arhitektura, planovi, projekti, realizacije, Zagreb 1980.

LIT.: Urbanistički institut SR Hrvatske 1947–1987 (monografija), Zagreb 1988. Z. Kol.

MIŠE, Jerolim, slikar (Split, 25. IX. 1890 — 14. IX. 1970). U Splitu pohađao Graditeljsku školu, a u Zagrebu (1910/11) Privremenu višu školu za umjetnost i umjetni obrt (O. Iveković). Zapaženi su njegovi rani portreti i oštra kritika objavljena u »Zvonu« 1911. o slikarstvu M. Cl. Crnčića, zbog koje je morao napustiti školu. Studij nastavlja u Rimu 1911–13 (Istituto di Belle Arti) i Firenci 1913/14 (Accademia internazionale). Prikaze lik. života objavljuje 1912–13. u »Novome listu«, »Pokretu«, »Steklišu«, »Slobodi«, »Pijemontu«, »Zvezdi«. Poslije povratka iz Italije priređuje u Splitu samostalnu izložbu (1914). Prve godine rata provodi u vojsci (u Glini 1915–17), potom je profesor u Krapini (1917–19), Slavnskome Brodu (1919–22) i Zagrebu (1923–37). Sudjeluje na izložbama Proljetnoga salona (od 1916), na jugosl. izložbama u Parizu (1919) i Londonu (1930), te na međunarodnoj izložbi u Philadelphiji

J. MIŠE, *Borovi u Supetru*. Beograd, Zbirka Flögel

(1926). Na studijska putovanja odlazi u München, Dresden i Berlin (1922), te nekoliko puta u Pariz. Kritike i članke o našem umjetničkom životu između dva rata objavljuje u »Savremenuku«, »Književnoj republici«, »Književniku« (pod pseudonimom *Rome*) i »Hrvatskoj reviji«. Izlaže s Grupom nezavisnih umjetnika, s Grupom četvorice (Babić, Becić, Miše, Vanka), s Grupom trojice (Babić, Becić, Miše) i samostalno u Splitu (1914, 1926, 1938, 1960, 1966, 1970), Slavnskome Brodu (1922), Zagrebu (1926, 1937, 1940, 1955, 1960, 1966, 1968), Beogradu (1939), Zadru (1962) i Rijeci (1964). Predavao je na akademijama u Beogradu (1937–41) i Zagrebu (1943–61). Bio je član JAZU od 1952.

Mladenačke težnje približile su ga Meštroviću i njegovu umj. programu, a u traženju vlastita izraza M. je bio sklon linearizmu sa značajkama secesije (*Molitva*, 1914). U ranim portretima (*Manuška*, 1914; *Portret brata*, 1916) izgrađuje svoju stilistiku plošnim rješenjima, osebujućom impostacijom likova i smjelim odnosima boja. Snažnom bojom i dubokim psihološkim poniranjem slika dva *Autoportreta* (1914, 1922). Poslije boravka u Njemačkoj (1922) i Parizu (1925), kada upoznaje djela Cézannea, Van Gogha, Renoira i njem. ekspresionizma, napušta linearnost i dekorativnost svoje rane faze. Slike prostorno produbljuje naglašavajući volumen i geometrijsku strukturu oblika. Tomu konstruktivističkomu razdoblju (1923–28) pripadaju dalmatinski krajolici (*Pučiće*, 1923) i portreti tvrde modelacije (*Djevojčica s cvijetom*, 1926). Krajem 20-ih godina oblik svladava čistom bojom (*Crvene kuće*, 1930; *Selo u Slanom*, 1931). U najvažnijemu stvaralačkom razdoblju (1930–35) slika cézannistički uravnotežene kompozicije slobodnih kromatskih odnosa (*Vrč i šunka*, 1931; *Karfiol*, 1932). Već od prvih izložaba priznati portretist (slikao je E. Vidovića, T. Ujevića, J. Kosora, M. Krležu), osobito se ističe u dječjim portretima (*Portret sina*, 1927; *Djevojčica*, 1929; *Mala skitnica*, 1932). U pojedinim djelima naglašena je sklonost prema socijalnim motivima (*Dvorkinja*, 1931; *Stara prelja*, 1935). Od 1937. slika mekšim impresionističkim načinom, povezujući svoj lik. doživljaj naših ljudi i krajeva s novim kolorističkim harmonijama (*Djevojka pod maslinom*, 1937; *Šoltanke*, 1937; *Pranje poda*, 1938). Atmosferu primorskih krajolika ostvaruje snažnim bojama i kratkim potezima kista (*Rogač na Šolti*, 1940; *Bašćansko polje*, 1950). Pedesetih i šezdesetih godina slika pejzaže i mrtve prirode u prigušenim tonalitetima, pomirujući cézanneovsku modelaciju s matisseovskim obrisom. Među mnogim Mišeovim crtežima ističu se mapa *Naši dragi savremenici* (1943) i pejzaži *Marjanskoga ciklusa* (1959–67). Svojim kritikama, teoretskim tekstovima i slikarskim djelovanjem M. je jedna od najistaknutijih ličnosti u hrv. umjetnosti prve pol. XX. st.